

INCIDENȚA NORMELOR INTERNAȚIONALE CU PRIVIRE LA TERORIȘTI ȘI LA LUPTĂTORII TERORIȘTI STRĂINI

*THE INCIDENCE OF INTERNATIONAL RULES
REGARDING TERRORISTS
AND FOREIGN TERRORIST FIGHTERS*

*L'INCIDENCE DES RÈGLES INTERNATIONALES
SUR LES TERRORISTES
ET LES COMBATTANTS TERRORISTES ÉTRANGERS*

Drd. Laura-Mădălina ENACHE*

Deși asistăm, în prezent, la cea mai redusă pondere a conflictelor armate din istoria umanității, acestea fiind concentrate îndeosebi în anumite zone, problema teroriștilor și a luptătorilor teroriști străini, care acționează la nivelul acestor conflicte este de mare actualitate. Acțiunile prohibite desfășurate de acești combatanți nelegali, potențate de asimetria conflictelor armate, de caracterul transnațional al acestor actori și de posibilitatea lor de a se deplasa oriunde în lume, îi plasează în sfera vulnerabilităților la adresa păcii și securității internaționale, comunitatea internațională considerându-le a fi incidente atât normel Dreptului Internațional, cât și celor ale Dreptului Internațional Umanitar.

Although we are currently witnessing the smallest share of armed conflicts in the history of humanity, particularly concentrated in some areas, the issue of terrorists and foreign terrorist fighters acting in these conflicts is of major importance. The prohibited actions of these unlawful combatants, the transnational character of these actors and their ability to move anywhere in the world, potentiated by the asymmetry of the armed conflicts, place them in the sphere of vulnerabilities to international peace and security, the international community considering as incident in the matter both the rules of International Law and the rules of International Humanitarian Law.

Bien qu'on assiste actuellement à la plus faible part des conflits armés dans l'histoire de l'humanité, particulièrement concentrés dans certaines régions, la question des terroristes et des combattants terroristes étrangers agissant sur ces conflits est tout à fait d'actualité. Les actions interdites menées par ces combattants illégaux, propulsées par l'asymétrie des conflits armés, par le caractère transnational de ces acteurs et par leur capacité à voyager partout dans le monde, les font placer dans le domaine des vulnérabilités internationales en matière de paix et de sécurité, entrant, selon la communauté internationale, dans le champ d'application du Droit international et du Droit international humanitaire.

Cuvinte-cheie: teroriști; luptători teroriști străini; Drept Internațional; Drept Internațional Umanitar.

Keywords: terrorists; foreign terrorist fighters; International Law; International Humanitarian Law.

Mots-clés: terroristes; combattants terroristes étrangers; Droit international; Droit international humanitaire.

Sintagma *combatant nelegal*, *illegal* sau chiar *neprivilegiat* este o creație doctrinară¹, folosită pentru a denumi acele persoane care întreprind acțiuni cu un caracter profund interzis de regulile de

purtare a războiului, fiind preluată din jurisprudența Curții Supreme a SUA, unde era utilizată pentru a face referire la sabotorii germani, judecați de comisiile militare, constituite în urma celui de-al Doilea Război Mondial².

Din studierea Convenției a III-a de la Geneva și a Protocolului Adițional I, putem cu ușurință să constatăm faptul că sintagma *combatant nelegal*

* *Universitatea Națională de Apărare „Carol I”*
e-mail: lauramadalinae@yahoo.com

nu se regăsește în niciuna dintre normele pe care aceste două documente internaționale le conțin.

Dacă în ceea ce privește spionii și mercenarii, Dreptul Internațional Umanitar neagă în mod expres statutul de prizonieri de război și garanțiile aferente, în situația capturării lor de către forțele inamice, în cazul teroriștilor și al luptătorilor teroriști străini, calificați de către doctrină drept combatanți nelegali, incidența normelor acestei ramuri speciale de drept este deosebit de controversată.

Teroriștii

Consider că acești participanți la conflictele armate nici nu puteau primi o altă încadrare juridică decât cea de combatanți nelegali. Însăși activitatea de terorism reprezintă o tactică neconvențională de luptă cu un caracter ilicit, folosită pentru atingerea unor obiective politice, având la bază comiterea unor acte de o violență ieșită din comun asupra populației neimplicate în mod direct în conflict, cu potențial de presiune asupra conducerii, sau chiar de determinare indirectă a acesteia, de a amplifica actele de terorism, prin alimentarea unor sentimente de panică și de intimidare generalizate, accentuate de utilizarea manipulativă a mediei, în scopul îndeplinirii unui obiectiv greu de realizat prin mijloace convenționale.

Un astfel de exemplu întâlnim, încă de la finalul anilor '60, când Organizația pentru Eliberarea Palestinei, condusă de Yasser Arafat, a comis constant atacuri teroriste asupra populației civile din Israel, mare parte dintre acestea fiind orchestrate, de pe teritoriul statului libanez, de către grupări teroriste naționale și de către partidul Fatah, considerat, până în 1965, drept principala mișcare de eliberare națională.

Teroarea și presiunea constante, exercitate, prin acțiunile organizate de palestinieni asupra populației civile israeliene au slăbit treptat puterea acestui stat, iar carisma și spiritul politic ale lui Yasser Arafat, de a îmbrăca aceste acțiuni în haina unei aparente legitimități, au determinat Organizația Națiunilor Unite să acorde, în anul 1988, statutul de observator, Organizației pentru Eliberarea Palestinei, condiționat de încetarea atacurilor.

Din păcate însă, tensiunile dintre israelieni și palestinieni s-au intensificat, îndeosebi după anul 2004, odată cu moartea lui Yasser Arafat, comunitatea internațională confruntându-se, în prezent, cu unul dintre cele mai complicate conflicte internaționale.

Un alt exemplu în acest sens este și gruparea Al-Qaeda, fondată, finanțată și condusă de către milionarul saudit Osama Bin Laden³, în perioada 1988-1989, ca o mișcare de rezistență islamică împotriva forțelor sovietice din Afghanistan, devenită, după anii '90, un simbol al biruinței islamului în lume și o organizație teroristă panislamică de renume mondial, ulterior implicării în numeroase atentate teroriste, îndeosebi în cele din 11 septembrie 2001, din SUA. Notorietatea câpătată de această organizație teroristă, după atacurile din 11 septembrie 2001, a condus la afilierea a numeroase alte grupuri teroriste, dar și la creșterea numărului de noi adepți. Prin promovarea sa intensivă online și prin lansarea unei adevărate campanii de propagandă a ideologiei extremiste complexe și a modurilor de operare specifice din manualele complete de instruire, cu posibilitatea de furnizare, la cerere, a susținerii financiare și a asistenței tehnice, Al-Qaeda a dat naștere așa-zisului terorism de franciză, organizația devenind astfel un adevărat brand în domeniu.

Exacerbarea fenomenului terorismului a condus treptat la apariția unor noi grupări insurgente, de tipul Statului Islamic din Irak și Levant – ISIL – și al Statului Islamic din Irak și din Siria – ISIS –, active în anumite teritorii, a căror suveranitate o aclamă, care racolează numeroși adepți chiar și din Occident și care duc o politică de radicalizare a acestora, determinându-i să lanseze atentate în numele islamului, care afectează pacea și securitatea pe teritoriul unor state, precum Irak, Siria, Libia, Liban, Nigeria, Turcia și chiar Arabia Saudită.

Atentatele teroriste nu s-au limitat însă doar la aceste zone, începând cu anul 2015 Uniunea Europeană fiind zguduită din temelii de numeroase astfel de acțiuni răsunătoare, desfășurate pe teritoriul unor state, precum Franța, Belgia, Marea Britanie sau Spania, soldate cu pierderi umane semnificative și cu declanșarea unor stări de panică și de nesiguranță generalizate.

Astfel, în ultimele două decenii, activitățile teroriste au căpătat o amploare nemaîntâlnită, fiind comise îndeosebi împotriva populației civile, în timpul conflictelor armate, dar mai ales pentru a declanșa conflicte armate. Aceste evenimente au determinat o reacție disproporționată din partea mai multor state, în opinia mea, fiind permise autorităților statale numeroase intruziuni în viața propriilor cetățeni, motivate de necesitatea prevenirii și combaterii acțiunilor teroriste.

După cum putem observa, statutul juridic al teroriștilor nu este reglementat nici de dreptul de la Haga, nici de cel de la Geneva, singurele referiri directe la terorism fiind conținute de Art. 33 din Convenția IV de la Geneva, care prevede că „pedepsele colective, ca și orice măsuri de intimidare sau de terorism sunt interzise”, precum și de Art. 51, alin.(2) din Protocolul Adițional I și de Art. 13, alin.(2) din Protocolul Adițional II, care prevăd interdicția de a face apel la acte sau la amenințări cu violența, al căror scop principal este de a răspândi teroarea în rândul populației civile sau crearea pericolului acestor acte.

Consider că alte prevederi conexe se regăsesc și în următoarele articole: Art. 34, care prevede interdicția luării de ostatici, alături de Art. 75 din Protocolul Adițional I și Art. 4, alin.(2), lit.b) din Protocolul Adițional II; Art. 51, alin.(2) și Art. 52 din Protocolul Adițional I, precum și Art. 13 din Protocolul Adițional II, care prevăd interdicția atacurilor asupra civililor și obiectivelor civile; Art. 51, alin.(4) din Protocolul Adițional I, care interzice atacurile nediscriminatorii; Art. 53 din Protocolul Adițional I și Art. 15 din Protocolul Adițional II, care interzic atacurile asupra lăcașelor de cult; Art. 56 din Protocolul Adițional I și Art. 15 din Protocolul Adițional II, care interzic atacurile asupra lucrărilor și instalațiilor care conțin forță periculoasă; Art. 75 din Protocolul adițional I, Art. 3 comun Convențiilor de la Geneva și Art. 4, alin. (2), lit.a) din Protocolul Adițional II, care interzic uciderea persoanelor care nu iau parte sau nu mai iau parte la ostilități.

În opinia mea, în mod normal, statutul juridic de combatanți nelegali acordat teroriștilor nu le neagă acestora dreptul la protecție, însă această protecție va avea un caracter general, derivat din garanțiile juridice internaționale din domeniul Dreptului Internațional al Drepturilor Omului, din punctul de vedere al Dreptului Internațional Umanitar, teroriștii beneficiind de respectarea garanțiilor fundamentale, conferite de Art. 75 din Protocolul Adițional I, ca standard minim, pe lângă protecția generală, conferită de Art. 3 comun Convențiilor de la Geneva.

În ceea ce privește așa-numitul „Război împotriva terorii”, este necesar să subliniez că acesta nu se încadrează în conflictele armate, stipulate în Art. 2, comun Convențiilor de la Geneva, nefiind o calificare juridică a situației, ci mai degrabă o

figură de stil, utilizată pentru a denumi acțiunile statelor care, alături de SUA, desfășoară operații de contracarare a acțiunilor teroriste, calificate de acest din urmă stat drept acte de agresiune, astfel că problematica incidenței normelor umanitare cu privire la teroriști devine și mai complicată.

În situația în care un stat recurge la folosirea forței împotriva unui alt stat, cum a fost cazul operațiilor aliate, desfășurate pe teritoriul Afganistanului, devin incidente normelor internaționale umanitare, aplicabile conflictelor armate internaționale, iar în situația în care grupări rebele, care nu beneficiază de sprijinul autorităților statului, recurg la folosirea forței pe teritoriul acestuia, devin incidente normelor internaționale umanitare, aplicabile conflictelor armate interne/neinternaționale, cu îndeplinirea anumitor condiții, și anume: ostilitățile să fie de intensitate și/sau să dureze mai mult decât stările de tensiuni sau tulburări interne, părțile și limitele teritoriale ale conflictului să fie determinabile și identificabile², ca și începutul și sfârșitul conflictului³.

De asemenea, pentru a fi aplicabile normele internaționale umanitare acțiunilor teroriste și acțiunilor de combatere a terorismului, constituind „Războiul împotriva terorii”, trebuie analizat dacă teroriștii sau organizațiile teroriste din care fac parte, în calitatea de actori nestatali, sunt părți într-un conflict armat internațional neconvențional, poziție dobândită fie prin recunoașterea lor de către respectivul stat ca părți la conflict, fie prin constituirea în mișcări de eliberare națională, conform Art. 1, alin.(4) din Protocolul Adițional I, care, prin recurgerea la acte teroriste, se înscriu astfel în prevederile Art. 43, alin.(1) din Protocolul Adițional I.

Aplicarea de tratamente care contravin prevederilor Dreptului Internațional Umanitar și Dreptului Internațional al Drepturilor Omului persoanelor suspectate de terorism, încarcerate ilegal în închisori devenite mai degrabă lagăre de concentrare, acționându-se pe baza convingerii că aceste persoane și-au pierdut dreptul de a beneficia de protecția legală conformă normelor umanitare - aplicându-li-se pedepse inumane sau degradante, fiind torturate și chiar ucise, cadavrele profanându-li-se în nenumărate rânduri⁴—, precum și scandalurile internaționale declanșate de scurgerile de informații despre aceste practici – cu atât mai mult cu cât persoanele încarcerate erau doar bănuite

de activități teroriste, și nu condamnate definitiv de către vreo instanță națională sau internațională – au determinat dezbateri intense atât cu privire la statutul lor juridic, cât și la standardul de protecție care trebuie conferit.

Astfel, aceste persoane au fost, inițial, calificate drept combatanți inamici nelegali, prin *Actul Comisiilor Militare SUA*, și s-a considerat că judecarea lor este de competența jurisdicțiilor înființate în acest scop, în cadrul *Comisiilor*, pentru ca, ulterior, *Curtea Supremă a SUA* să considere că respectivele persoane beneficiază cel puțin de protecția conferită în baza Art. 3⁷ comun Convențiilor de la Geneva.

În acest sens, consider că teroriștii reținuți în timpul operațiilor militare ar trebui să beneficieze de garanțiile instituite de Convenția III de la Geneva privind tratamentul prizonierilor de război și de protecția oferită de Convenție, până la momentul pronunțării unei instanțe competente asupra statutului lor, conform Art. 5, alin.(2).

Este important să reamintim că terorismul nu intră sub incidența niciunei instanțe internaționale penale, competența materială a Curții Penale Internaționale răsfrângându-se numai asupra crimelor de genocid, crimelor împotriva umanității, crimelor de război și crimelor de agresiune.

De asemenea, nu trebuie să uităm faptul că România, prin juristul său de excepție Vespasian V. Pella, încă din anul 1926, în cadrul Societății Națiunilor, a avansat ideea elaborării unei convenții universale care să trateze pedepsirea terorismului, idee căreia i s-a dat curs în anul 1934, când contextul internațional⁸ a permis înființarea Comitetului Internațional al Societății Națiunilor pentru Reprimarea Internațională a Terorismului, în vederea elaborării unei convenții internaționale destinate reprimării conspirațiilor sau crimelor comise în scop politic sau terorist. Trei ani mai târziu, au fost adoptate Convenția cu privire la pedepsirea și prevenirea terorismului și Convenția pentru crearea unei Curți Penale Internaționale, documente care nu au intrat însă în vigoare.

Considerând că cea mai eficientă modalitate de răspuns la un fenomen atât de complex ca terorismul poate fi doar o instanță internațională, România a propus înființarea unei Curți Internaționale contra Terorismului, cu ocazia reuniunii Consiliului pentru Afaceri Externe al UE, din februarie 2015, organizată în vederea examinării și identificării

celor mai bune instrumente și mecanisme de combaterea terorismului, demers căruia i s-au alăturat Spania și Olanda, un grup mixt de experți elaborând atât conceptul, cât și proiectul de statut⁹.

În opinia mea, inițiativa și eforturile depuse de către România, în direcția înființării Curții Internaționale contra Terorismului, sunt laudabile, existând mari șanse ca, în viitorul apropiat, să se concretizeze acest proiect, avându-se în vedere amploarea acțiunilor teroriste și interesul majoritar al comunității internaționale de a pune capăt acestui fenomen.

Cu toate acestea, având în vedere precedentul Curții Penale Internaționale, suntem sceptici cu privire la disponibilitatea unor state de a recunoaște și de a accepta jurisdicția Curții Internaționale contra Terorismului, acestea dorind, de regulă, ca adversarii lor să fie judecați de instanțele naționale, chiar și cu încălcarea normelor de Drept Internațional. Nici statele care se dedau la acțiuni teroriste împotriva populației civile indezirabile nu ar accepta jurisdicția Curții.

Luptătorii teroriști străini

O altă categorie de actori transnaționali nelegali, participanți în conflictele armate, este cea a *voluntarilor*, supranumiți și *mercenari ideologici* de către doctrină¹⁰, în timp ce majoritatea instrumentelor internaționale îi cataloghează drept *luptători teroriști străini*, decurgând de aici aplicabilitatea legislației internaționale existente în domeniul combaterii terorismului.

Conform doctrinei¹¹, diferențierea mercenarilor clasici de cei ideologici se poate realiza în funcție de anumite criterii, respectiv că niciun stat nu este implicat în finanțarea lor, operează pe teritoriul altor state decât cele de care aparțin sau în care au reședința, principalul lor scop este reprezentat de slăbirea autorității statale, prin răsturnarea puterii aflate la conducere sau a puterii ocupante aflate pe teritoriul vizat, motivația lor este, în principal, ideologică, nu materială, recompensele materiale fiind minime și destinate subzistenței.

Data fiind gravitatea implicării în conflictele armate a luptătorilor teroriști străini, îndeosebi de partea islamului, în state din Orientul Mijlociu și în cel Apropiat, caracterizate de o securitate mai mult decât volatilă, Consiliul de Securitate al ONU a afirmat în mod expres, prin rezoluțiile sale, din anul 2014, faptul că statutul luptătorilor teroriști

străini intră sub incidența legislației internaționale existente în domeniul combaterii terorismului, precum și sub incidența clauzelor de excludere, specifice Dreptului Refugiaților¹².

De asemenea, Consiliul de Securitate a instituit, în temeiul statelor, obligații exprese de prevenire și de eliminare a activităților de recrutare, de organizare, de transport, de dotare sau de finanțare a persoanelor care călătoresc în alte state decât în cel de cetățenie sau de reședință, în scopul pregătirii sau participării la acte de terorism, care asigură sau iau parte la antrenament în vederea săvârșirii actelor de terorism, obligații necesar a fi îndeplinite, în conformitate cu Dreptul Internațional al Drepturilor Omului, cu Dreptul Internațional Umanitar și cu Dreptul Refugiaților.

Rezoluțiile Consiliului de Securitate privind problematica luptătorilor teroriști străini au generat un val de reacții la nivelul Uniunii Europene, dat fiind faptul că fenomenul de radicalizare a cetățenilor europeni care călătoresc în străinătate, pentru a participa la conflicte armate, ca luptători teroriști străini, a devenit, treptat, o reală problemă, aspect care a determinat necesitatea unei abordări cuprinzătoare și a unui angajament pe termen lung al tuturor statelor. Atât Consiliul UE, cât și Consiliul European acordă maximă importanță fenomenului încă din anul 2013, în vederea combaterii lui, stabilind linii interne și externe de acțiune.

Atacurile teroriste care au avut loc în ianuarie 2015, la Paris, au determinat UE să aplice o strategie consolidată și să pună în aplicare măsurile existente în domeniul combaterii fenomenului de radicalizare a cetățenilor europeni care călătoresc în străinătate, pentru a participa la conflictele armate, ca luptători străini. Astfel, Consiliul European de Justiție și Afaceri Interne a emis o declarație de condamnare a atacurilor, lansate de către luptătorii teroriști străini, și a trasat direcțiile viitoare de cooperare în domeniul securității interne, în concordanță cu Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU, amenințarea reprezentată de luptătorii străini fiind inclusă pe agenda de securitate a Progamului de lucru al Comisiei Europene. De asemenea, la nivelul Parlamentului European a avut loc o dezbateră comună privind terorismul, radicalizarea și problema luptătorilor teroriști străini. Prin intermediul Comisiei pentru Libertăți Civile, Justiție și Afaceri Interne, în luna februarie a fost organizată o dezbateră pentru a se conveni asupra

unei declarații care să ghideze acțiunile UE și ale statelor membre, prin luarea de măsuri specifice în domeniile garantării securității cetățenilor, prevenirii radicalizării și ocrotirii valorilor, precum și cooperării cu partenerii internaționali¹³.

Având în vedere extinderea fenomenului luptătorilor teroriști străini și către zone de conflict altele decât Siria și Irak, în februarie 2015 Consiliul Uniunii Europene a decis intensificarea acțiunii externe de combatere a terorismului, în zone precum Marea Mediterană, Orientul Mijlociu, Africa de Nord, Golf și Sahel, prin consolidarea cooperării cu principalii parteneri, prin lansarea de noi proiecte, în scopul consolidării capacităților, precum și prin intensificarea măsurilor de combatere a radicalizării și extremismului violent¹⁴.

În ceea ce privește incidența normelor Dreptului Internațional Umanitar, cu privire la luptătorii teroriști străini, consider că, asemeni teroriștilor, acestora nu li se neagă, în mod expres, dreptul la protecție, prin deținerea statutului juridic de combatanți nelegali, ci beneficiază de respectarea garanțiilor fundamentale, conferite de Art. 75 din Protocolul Adițional I, ca standard minim de protecție, precum și de protecția generală, conferită de Art. 3, comun Convențiilor de la Geneva, în completarea protecției generale derivate din garanțiile juridice internaționale, specifice Dreptului Internațional al Drepturilor Omului.

Concluzii

Consider că eforturile de a ține sub control problema luptătorilor teroriști străini, realizate la nivel internațional și regional, deși susținute, nu sunt suficiente. Perpetuarea conflictelor armate, îndeosebi în Orient, prin implicarea activă a anumitor state, dar și măsurile preventive luate de aceste state cu privire la persoanele de diferite naționalități aflate pe teritoriul lor alimentează continuu fenomenele radicalizării și luptătorilor teroriști străini. De asemenea, valul de migranți care a șocat comunitatea internațională, începând cu anul 2015, declanșând o adevărată criză internațională, a îngreunat capacitatea statelor de a combate fenomenul luptătorilor teroriști străini, mulți dintre aceștia pătrunzând nestingheriți pe teritoriul multor state.

Este important de menționat faptul că problematica luptătorilor teroriști străini este deosebit de actuală, statutul acestora reprezentând

unul dintre domeniile de interes ale *Grupului de lucru cu privire la utilizarea mercenarilor ca mijloc de violare a drepturilor omului și de împiedicare a exercitării dreptului la autodeterminare*.

NOTE:

1 Kenneth Watkin, *Warriors without rights? Combatants, Unprivileged Beligerents and the struggle over legitimacy*, HPCR Occasional Paper Series, Winter 2005.

2 David Salisbury, *Asymmetric Warfare and the Geneva conventions: Do we Need a new Law of Armed Conflict in the Age of Terrorism?*, Canadian Forces College.

3 Osama Bin Laden a fost ucis de către armata americană, în anul 2011, pe teritoriul statului Pakistan, în urma unei operațiuni sub acoperire, ordonată de către președintele SUA de la acea vreme, Barack Obama.

4 Rona Gabor, ICRC Legal Advisor, *When war is not a war? The proper role of the law of armed conflict in the "global war" on terror*, www.icrc.org

5 Marco Sassoli, Antoine Bouvier, *Cases, Documents and Teaching Materials, How Does Law Protect in War*, Tadic Case No 160 ICTY, pp. 1159-1253.

6 <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/guantanamo-bay-why-was-it-set-up-what-are-the-controversies-and-why-is-obama-looking-to-close-the-a6891516.html>, <https://www.newyorker.com/magazine/2004/05/10/torture-at-abu-ghraib>, accesat la 10.04.2018.

7 În caz de conflict armat, neprezentând un caracter internațional și ivit pe teritoriul uneia dintre Înaltele Părți Contractante, fiecare dintre Părțile în conflict va trebui să aplice cel puțin următoarele dispoziții: 1. Persoanele care nu participă direct la ostilități, inclusiv membrii forțelor armate care au depus armele, și persoanele care au fost scoase din luptă, din cauză de boală, rănire, detențiune sau din orice altă cauză, vor fi, în toate împrejurările, tratate cu omenie, fără nicio deosebire cu caracter discriminatoriu, bazată pe rasă, culoare, religie sau credință, sex, naștere sau avere sau orice alt criteriu analog. În acest scop, sunt și rămân prohibite, oricând și oriunde, cu privire la persoanele menționate mai sus: a) atingerile aduse vieții și integrității corporale, mai ales omorul sub toate formele, mutilările, cruzimile, torturile și chinurile; b) luările de ostatici; c) atingerile aduse demnității persoanelor, mai ales tratamentele umilitoare și înjositoare; d) condamnările pronunțate și execuțiile efectuate, fără o judecată prealabilă, făcută de un tribunal constituit în mod regulat, însoțită de garanții judiciare, recunoscute ca indispensabile de către popoarele civilizate. 2. Răniții și bolnavii vor fi ridicați și îngrijiți. Un organism umanitar imparțial, așa cum este Comitetul Internațional de Cruce Roșie, va putea să ofere serviciile sale Părților în conflict. Părțile în conflict se vor strădui, pe de altă parte, să dispună intrarea în vigoare, prin acorduri speciale, în totalitate sau parțial a celelate dispoziții ale prezentei convenții. Aplicarea dispozițiilor care preced nu va avea efect asupra statutului juridic al Părților în conflict.

8 Asasinarea de către teroriști a Ministrului francez de Externe și a Regelui Iugoslaviei, la Marsilia.

9 <https://www.mae.ro/node/34523>, accesat la 15.04.2018.

10 "Foreign Fighters under International Law", *Academy Briefing* no. 7, Geneva Academy of International Law and Human Rights, October 2014.

11 Colgan Hegghammer, *Islamic Foreign Fighters: Concept and Data*, Annual Convention of Juridical Studies, Montreal 2011, p. 6.

12 Conform Art. 1, Secțiunea F, din Convenția de la Geneva, din 1951, „Dispozițiile acestei Convenții nu vor fi aplicabile persoanei despre care ar exista motive serioase să se considere că: (a) a comis o crimă împotriva păcii, o crimă de război sau o crimă împotriva umanității, așa cum sunt definite în instrumentele internaționale, elaborate pentru a prevedea dispoziții cu privire la aceste crime; (b) a comis o crimă gravă de drept comun în afara țării de primire, înainte de a fi admisă în aceasta ca refugiat; (c) s-a făcut vinovată de acțiuni contrare scopurilor și principiilor Națiunilor Unite”.

13 <http://www.consilium.europa.eu/ro/policies/fight-against-terrorism/foreign-fighters/>, accesat la 15.04.2018.

14 *Ibidem*.

BIBLIOGRAFIE

Gabor Rona, ICRC Legal Advisor, *When war is not a war? The proper role of the law of armed conflict in the "global war" on terror*.

Ganor Boay, *Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist Another Man Freedom Fighter?*

Gălea Ion, *Aplicarea normelor dreptului internațional umanitar în cazul operațiunilor antiteroriste*, Editura C.H. Beck, București, 2013.

Hegghammer Colgan, *Islamic Foreign Fighters: Concept and Data*, Annual Convention of Juridical Studies, Montreal, 2011.

Salisbury David, *Asymmetric Warfare and the Geneva conventions: Do we Need a new Law of Armed Conflict in the Age of Terrorism?*, Canadian Forces College.

Sassoli Marco, Antoine Bouvier, *Cases, Documents and Teaching Materials, How Does Law Protect in War*, Tadic Case No 160 ICTY.

Watkin Kenneth, *Warriors without rights? Combatants, Unprivileged Beligerents and the struggle over legitimacy*, HPCR Occasional Paper Series, Winter 2005.

"Foreign Fighters under International Law", *Academy Briefing* no. 7, Geneva Academy of International Law and Human Rights, October 2014.

www.ihlresearch.org

www.icrc.org

<https://www.independent.co.uk/news/world/americas/guantanamo-bay-why-was-it-set-up-what-are-the-controversies-and-why-is-obama-looking-to-close-the-a6891516.html>

[https://www.newyorker.com/magazine/ 2004/
05/10/torture-at-abu-ghraib](https://www.newyorker.com/magazine/2004/05/10/torture-at-abu-ghraib)
<https://www.mae.ro/node/34523>
[http://data.consilium.europa.eu/doc/document/
ST-5369-2015-INIT/ro/pdf](http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5369-2015-INIT/ro/pdf)

[https://www.europol.europa.eu/content/te-
sat-2014-european-union-terrorism-situation-and-
trend-report-2014](https://www.europol.europa.eu/content/tesat-2014-european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2014)
[http://www.consilium.europa.eu/ro/policies/
fight-against-terrorism/foreign-fighters/](http://www.consilium.europa.eu/ro/policies/fight-against-terrorism/foreign-fighters/)